

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa A. S.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń [...] S.A. w W.
o zadośćuczynienie, odszkodowanie i rentę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 lutego 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 7 kwietnia 2017 r. pozwane Towarzystwo Ubezpieczeń [...] S.A. z siedzibą w W. oparło wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Nie można uznać za skuteczne powołanie się przez skarżącego na występowanie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga bowiem wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić oraz - co równie istotne - uzasadnić w skardze kasacyjnej, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK

84/07, nie publ., z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ., z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 nie publ., z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ. oraz z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, nie publ.). Poza tym wskazane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne musi mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności wniesionej skargi kasacyjnej.

Wprawdzie nie można odmówić racji skarżącemu, który wskazał na występujące w orzecznictwie rozbieżności co do „trybu” rozszerzenia powództwa. Rozbieżności te zostały już jednak usunięte w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2018 r., III CZP 31/18, zgodnie z którą odpis pisma procesowego zawierającego rozszerzenie powództwa nie podlega doręczeniu na podstawie art. 132 § 1 k.p.c. (BSN 2018, nr 1, poz. 3), a więc zgodnie ze stanowiskiem prezentowanym w skardze kasacyjnej przez skarżącego. Nie ma to jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej, gdyż sygnalizowane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia o zasadności zarzutu skargi kasacyjnej naruszenia art. 193 § 2¹ i § 3 w zw. z art. 192, art. 132 § 1 i art. 321 k.p.c. Po pierwsze, zarzut skargi opiera się na twierdzeniu, że rozszerzenie powództwa nastąpiło dopiero w piśmie procesowym z dnia 25 marca 2015 r. (k. 714), podczas gdy rozszerzone żądanie, o którym orzekły Sądy *meriti*, zostało zgłoszone już w piśmie procesowym z dnia 12 marca 2015 r. (k. 701) złożonym na rozprawie w dniu 12 marca 2015 r. (k. 705) w obecności pełnomocnika pozwanego. Kapitalizacja renty, o co wniesiono w piśmie procesowym powoda z dnia 25 marca 2015 r. na skutek wykonania postanowienia Sądu z dnia 12 marca 2015 r. (k. 706), nie obejmowała innych, ponad wcześniej zgłoszone, roszczeń. Po drugie, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż rozstrzyganie przez sąd o żądaniu zgłoszonym w piśmie obejmującym rozszerzenie powództwa, doręczonym pozwanemu bezpośrednio (art. 132 § 1 zd. 1 k.p.c.), jest jedynie uchybieniem zasadzie oficjalności doręczeń (art. 131 § 1 k.p.c.), niestanowiącym w razie orzeczenia przez sąd o takim żądaniu naruszenia art. 321 § 1 k.p.c.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2018 r., IV CSK 713/16 (nie publ.) w sposób przekonujący wyjaśniono, że orzeczenie przez sąd o powództwie rozszerzonym w piśmie procesowym niedoręczonym stronie

przeciwnej zgodnie z art. 132 § 1 k.p.c. nie stanowi orzeczenia ponad żądanie (art. 321 § 1 k.p.c.), lecz jego wydanie z naruszeniem przepisów postępowania może prowadzić do nieważności postępowania z przyczyny pozbawienia możliwości obrony (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Nieprawidłowe bezpośrednie doręczenie odpisu pisma procesowego zawierającego rozszerzenie powództwa na podstawie art. 132 § 1 k.p.c. zamiast za pośrednictwem sądu na podstawie art. 132 § 1¹ k.p.c. nie wywołuje skutków procesowych określonych w art. 192 k.p.c. i pozostaje bez wpływu na bieg postępowania. Skutek zawisłości sporu, do którego skarżący nawiązuje w zarzucie naruszenia art. 132 § 1 w zw. z 321 § 1 k.p.c., jest wyłącznie stanem postępowania, który eliminuje dopuszczalność wytoczenia powództwa o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami i nie może być łączony ze związaniem sądu granicami przedmiotu sporu wyznaczonego żądaniem powoda. Skutkiem wadliwego doręczenia pisma zawierającego rozszerzenie powództwa może być natomiast nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, jeżeli na skutek naruszenia przepisów o doręczeniach strona pozwana zostałaby pozbawiona możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Wadliwe doręczenie pisma procesowego zawierającego rozszerzenie powództwa z perspektywy kontroli kasacyjnej orzeczenia sądu drugiej instancji mogło więc stanowić podstawę zarzutu naruszenia art. 378 § 1 w zw. z art. 386 § 2 k.p.c. i art. 379 pkt 5 k.p.c. - jeżeli skutkiem naruszenia przepisów o doręczeniach byłaby nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji spowodowana pozbawieniem pozwanego prawa do obrony, czego nie dostrzegł i nie uwzględnił sąd drugiej instancji - ewentualnie podstawę zarzutu naruszenia odpowiednich przepisów prawa materialnego, dla których zastosowania znaczenie ma chwila doręczenia odpisu pozwu (pisma rozszerzającego powództwo). Takich zarzutów skarga kasacyjna jednak nie zawiera.

W realiach rozpoznawanej sprawy nie ma też podstaw do przyjęcia, że zachodzi w sprawie nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). W przedmiocie kosztów postępowania

kasacyjnego, na wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99, 108 § 1 i 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 15 ust. 1 i 2 oraz § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).